

CENTRUL DE ANALIZĂ ȘI INVESTIGAȚII SOCIOLOGICE, POLITOLOGICE ȘI
PSIHOLOGICE CIVIS

MONITORIZAREA EMISIUNILOR INFORMATIVE DE SINTEZĂ PREZENTATE DE TVM (7 zile, Резонанс)

RAPORT

(20 septembrie – 22 noiembrie 1998)

CIVIS
E. I. IAILOV

*Monitorizarea emisiunilor informative de
sinteză prezentate de TVM*

OBIECTUL

Emisiunile informative de sintez= *7 zile* [i *Резонанс*

RAPORT

PERIOADA: 20 septembrie - 22 noiembrie 1998

TEMA CENTRAL+

Reforma Audiovizualului public

CIVIS
Chi[in=u, 1998

CIVIS

Centrul CIVIS, str. Ismail nr.84, bir.23, Chi[in=u MD2001, Republica Moldova.
Tel./fax: 54 51 02. E-mail: civis@moldnet.md

CUPRINS

Introducere.....	3
I. Generaliz=ri.....	4
II. Concluzii.....	6
III. Monitorizarea emisiunilor.....	7
1. Structura emisiunilor.....	7
2. Tipologia temelor abordate.....	9

INTRODUCERE

Într-un regim democratic, societatea deține în permanență controlul asupra puterii politice. O atare grijă se manifestă prin acțiuni conjugate, compensatorii și contracarante, care limitează, atunci când este cazul, intensitatea și aria de manifestare a puterii politice.

Prezentul raport însușește rezultatele unei investigații sociologice, desfășurate de o asociație obștească. Această lucrare oglindește raportul care se stabilește între puterea politică și principalele emisiuni informative de sinteză de la Televiziunea de Stat a Moldovei.

Metoda investiga\iei este monitorizarea emisiunilor televizate, metod= sociologic= de m=surare a informa\iilor audiovizuale practicat= cu succes ln \=rile din Occident.

Premisele cercet=rii

ln urma scrutinului universal, puterea legislativ= a fost preluat= de 26 reprezentan\i ai aleg=torilor Conven\iei Democrate din Moldova (CDM), 24 reprezentan\i ai Mi[carii pentru o Moldov= Democratic= [i Prosper= (MpMDP), [i 11 reprezentan\i ai aleg=torilor Partidului For\elor Democratice (PFD). Opozi\ia parlamentar= este reprezentat= de 40 de deputa\i ai Partidului Comunist din Republica Moldova (PCRM). Ipoteza central= a prezentei investiga\ii a fost de a stabili ln ce m=sur= ln principalele emisiuni informative de sintez= de la TVM aleg=torii pot s= urm=reasc= activitatea reprezentan\ilor pe care i-au investit cu putere.

Monitorizarea

Raportul de fa\= reprezint= monitorizarea emisiunilor **7 zile** [i **Резонанс** realizate de Televiziunea de Stat a Moldovei [i prezentate de jurnali[tii Ion Gon\ a [i, respectiv, Constantin Star][. Monitorizarea s-a desf=ur=at ln perioada 20 septembrie - 22 noiembrie 1998. Opera\iile de monitorizare care fac obiectul prezentului raport au vizat pentru fiecare emisiune c`te 10 edi\ii consecutive, transmise ln ziua de duminic= la orele 19⁰⁰ (**Резонанс**) [i 21⁰⁰ (**7 zile**). S-a luat ln considerare durata total= a emisiunii, excluz`ndu-se prezent=rile [i informa\iile sportive. Emisiunile **7 zile** sunt prezentate ln limba rom`n=, iar emisiunile **Резонанс** - ln limba rus=.

GENERALIZ+RI

Runda de monitorizare din perioada 20 septembrie - 22 noiembrie 1998 a relevat urm=toarele tendin\ e:

Structura emisiunilor

Sub aspectul modalit=\ii de structurare, ln emisiunea **7 zile** a predominat durata *Interviurilor* (43,7%), iar ln emisiunea **Резонанс** - durata *Analizei reporterilor* (50,1%). La emisiunea **7**

zile, spre deosebire de *Резонанс*, durata *Interviurilor* a mai fost completat= [i de durata *Comentariilor ziarilor de la publica\ia "S=pt=m`na" (9,1%).*

Monitorizarea emisiunilor

Domeniile temelor abordate

La ambele emisiuni au prevalat temele *Rela\ii politice (7zile - 43,8%, Резонанс - 34,6%)* [i *Rela\ii externe (7zile - 33,1%, Резонанс - 22,1%).* }n ambele cazuri mai mult de jum=tate din durata temelor *Rela\ii externe* au avut }n centrul aten\iei activitatea diplomatic= a Pre[edintelui Republicii Moldova.

Emisiunea *Резонанс* a abordat subiectele de interers intern, f=r-implica\ii social-politice (*Alte teme - 13,8%*) pe o durat= cu mult mai mare dec`t emisiunea *7zile (2,6%).*

Temele prioritare

La ambele emisiuni, cel mai mult s-a discutat pe tema *Ac\iuni diplomatice (7zile - 24,6%, Резонанс - 13,6%).* }n cadrul emisiunii *7zile* la aceast= tem= s-a discutat pe o durat= foarte mare: ¼ din durata total= de emisie. La ambele emisiuni a mai fost prioritar= tema *Ac\iuni legislative (7zile - 11,8%, Резонанс - 13,2%).*

La *7zile* au mai fost prioritare temele *Partide, alian\e (10,5%), Criza economic= (9,9%)* [i *}mputerniciri preziden\iale (7,7%).* La *Резонанс* - temele: *Rela\ii FMI, Banca Mondial= (10,2%), Alte teme (8,7%), Stabilitatea/instabilitatea leului (7,3%).*

La tema *Activitatea executivului* s-a discutat mai mult despre *Demisia Guvernului (7zile - 8,0%, Резонанс - 6,9%).*

Forma\iunile politice }n Temele agendei

}n cadrul emisiunii *7zile*, despre *Forma\iunile politice de centru* s-a discutat pe o durat= de dou= ori mai mare dec`t despre *Forma\iunile politice de dreapta (5,7% fa\= de 2,8%).* Totodat=, la *Резонанс*, despre *Forma\iunile politice de centru* s-a discutat pe o durat= de dou= ori mai mare dec`t despre *Forma\iunile politice de st`nga (3,5% fa\= de 1,7%).* Despre *Forma\iunile politice de st`nga* s-a discutat pe parcursul unei durate minime la *7zile (0,8%),* iar despre *Forma\iunile politice de dreapta* - la *Резонанс (1,1%).*

Mediatizarea agen\ilor politici [i sociali

Cea mai mare frecven\= de apari\ie }n calitate de agen\i ai mesajului difuzat i-au avut agen\ii *Partidelor, parlamentarilor Alian\ei pentru Democra\ie [i Reforme (ADR) (7zile - 28,3%,*

Резонанс - 17,5%), urma\i de agentul Pre\edinte (**7zile** - 16,5%, **Резонанс** - 9,5%). La ambele emisiuni, Pre\edintele Republicii a ap=rut \n calitate de agent mai des dec\`t agen\ii Mini\tri [i Prim-ministru lua\i \mpreun= (**7zile** - 12,6%; **Резонанс** - 8,7%).

La **7zile**, frecven\ele \nalte au mai \nregistrat agen\ii Mini\tri (11,0%) [i *Jurnali\sti* (8,7%). La **Резонанс** - agen\ii *Societate civil*= (10,2%) [i *Opozi\ie parlamentar*= (9,5%).

Pe parcursul a 10 s=pt=m\`ni consecutive nici unul dintre mini\trii care au venit la guvernare din partea CDM sau PFD \n urma constituirii coali\iei de guvern=m\`nt nu a figurat \n calitate de agent al mesajelor din programele informative de sintez= de la TVM.

Gradul de mediatizare

Partidele, parlamentarii [i mini\trii MpMDP au avut un grad de mediatizare aproape de 3 ori mai mare dec\`t *Partidele, parlamentarii [i mini\trii CDM* la emisiunea **7zile** (31 fa\= de 11) [i de 4 ori mai mare la emisiunea **Резонанс** (24 fa\= de 6).

Partidele, parlamentarii [i mini\trii PFD au avut la emisiunea **7zile** un grad de mediatizare (5), de [ase ori mai mic ca a celor din MpMDP (31) [i de dou= ori mai mic ca a celor din CDM (11). La **Резонанс**, reprezentan\ii PFD au avut o singur= apari\ie.

Modalitatea mediatiz=rii

Dac= la **Резонанс** evalu=rile pozitive (16) au avut aproximativ acela\i num=r ca [i cele negative (17), atunci \n emisiunile **7zile** evalu=rile pozitive (22) au fost mai multe dec\`t cele negative (16). \n emisiunile **Резонанс**, circumstan\ele ceremoniale (31) au fost mai pu\ine dec\`t cele conflictuale (35), iar la **7zile** frecven\ea evenimentelor ceremoniale (37) a fost cu mult mai mare dec\`t a celor conflictuale (25).

\n cadrul emisiunii **7zile**, Pre\edintele Republicii a fost prezentat \n circumstan\ele ceremoniale de 16 ori, cifr= comparabil= cu num=rul apari\iilor celorlal\i agen\i politici [i sociali lua\i \mpreun= (18).

Actorii politici [i sociali

La ambele emisiuni, cel mai des au fost nominaliza\i actorii P. Lucinschi - \n total de 52 de ori - [i D. Diacov, \n total 28 de nominaliz=ri. Totodat=, la emisiunea **7zile** frecven\ea nominaliz=rilor lui P. Lucinschi [i D. Diacov a fost de dou= ori mai mare dec\`t la emisiunea **Резонанс**. Pe locul trei, \n func\ie de media nominaliz=rilor, se afl= Ion Sturza (\n total 20 de nominaliz=ri).

Distribu\ia spa\iului mediatic *Interviuri, secven\ele \n care actorii vorbesc*

În cadrul emisiunii **7 zile**, cele mai mari durate de interviuri le-au avut actorii MpMDP (30,0%), Președintele Republicii (17,4%) și actorii PFD (15,6%). La **Резонанс** - actorii MpMDP (28,7%), Actorii neangajați politic (27,7%) și cei ai CDM (23,8%).

II. CONCLUZII

În premisele cercetării arată că ipoteza centrală a prezentei investigații a fost de a stabili în ce măsură, în principalele emisiuni informative de sinteză de la TVM, alegătorii pot urmări activitatea reprezentanților pe care i-au investit cu putere. În funcție de această ipoteză, în rezultatul analizei datelor obținute s-a ajuns la o serie de concluzii:

- Telespectatorii care vizionează emisiunea de sinteză în limba rusă **Резонанс** pot urmări o emisiune informativă mai complexă decât emisiunea de sinteză în limba română **7 zile**. 50% din durata totală de emisie a emisiunii **Резонанс** revine Analizei reporterilor. Împreună cu aceasta, prezentatorul emisiunii **Резонанс** reușește să abordeze o gamă mai largă de subiecte decât prezentatorul emisiunii **7 zile**, care realizează și reportajele.
- În perioada supusă monitorizării, realizatorii ambelor emisiuni au boicotat reflectarea activității miniștrilor care au venit la guvernare din partea CDM sau PFD în urma constituirii coaliției de guvernământ. La emisiunea **7 zile**, activitatea cabinetului de miniștri pe plan intern a fost reflectată pe o perioadă de 8 ori mai mică decât durata acordată temelor *Acțiuni diplomatice*, care a fost impusă publicului pe parcursul a ¼ din durata totală de emisie. În perioada de referință, la această emisiune a fost tabu tema *Contrabandă, corupție*, iar *Protestele sociale* au fost abordate pe o durată minimă (1,2%), explicându-se doar punctul de vedere al puterii.
- La ambele emisiuni, simpatizării formațiunilor politice de centru au fost privilegiați, deoarece au fost informați despre activitatea partidelor preferate pe o durată mai mare decât despre formațiunile politice de dreapta și de stânga luate împreună.
- Deși abordează o gamă mai restrânsă de teme, realizatorul emisiunii **7 zile** reușește să mediatizeze un număr de agenți politici și sociali aproximativ egal cu al agenților mediatizați la **Резонанс**. În ambele emisiuni, în calitate de agenți politici și sociali cel mai des au figurat *Partidele, parlamentarii și miniștrii MpMDP*. În cadrul emisiunii **7 zile** aceștia au avut un grad de mediatizare (31) puțin mai înalt decât al Președintelui Republicii (29). Totodată, în cadrul emisiunilor **7 zile**, cei care au votat pentru MpMDP au putut să vadă reprezentanții în calitate de agenți de 3 ori mai des decât cei care au votat pentru CDM. În emisiunile **Резонанс**, reprezentanții MpMDP au apărut de 4 ori mai frecvent decât cei ai CDM. Deoarece alegătorii CDM sunt mai mulți decât cei ai MpMDP, importanța votului lor s-a dovedit a fi minimalizată.

de trei ori de c=tre produc=torul emisiunii **7zile** [i de 4 ori de c=tre cei ai emisiunii **Резонанс**; la fel, de 3 ori, a fost minimalizat votul aleg=torilor PFD la **7zile**, fiind, totodat=, ignorat de realizatorii emisiunii **Резонанс**.

- Aleg=torii au avut posibilitatea s= urm=reasc= activitatea *Opozi\iei parlamentare* (PCRM) mai mult]n cadrul emisiunii **Резонанс**. Acumul`nd la ambele emisiuni 9 evalu=ri negative [i 11 evalu=ri neutre, *Opozi\ia parlamentar=* a fost evaluata]n func\ie de ac\iunile]ntreprinse.
- Prin intermediul emisiunii **7zile**, opinia public= este manipulat= cu ajutorul unor comentatori p=rtinitori. }n perioada monitorizat=, prin intermediul acestei emisiuni aten\iei publicului i s-a impus tema supliment=rii prerogativelor presiden\iale. Totodat=, at`t la **7zile**, c`t [i la **Резонанс** abordarea unor teme se face prezent`nd opiniile unilateral. Aceasta are ca scop impunerea anumitor p=reri opiniei publice.

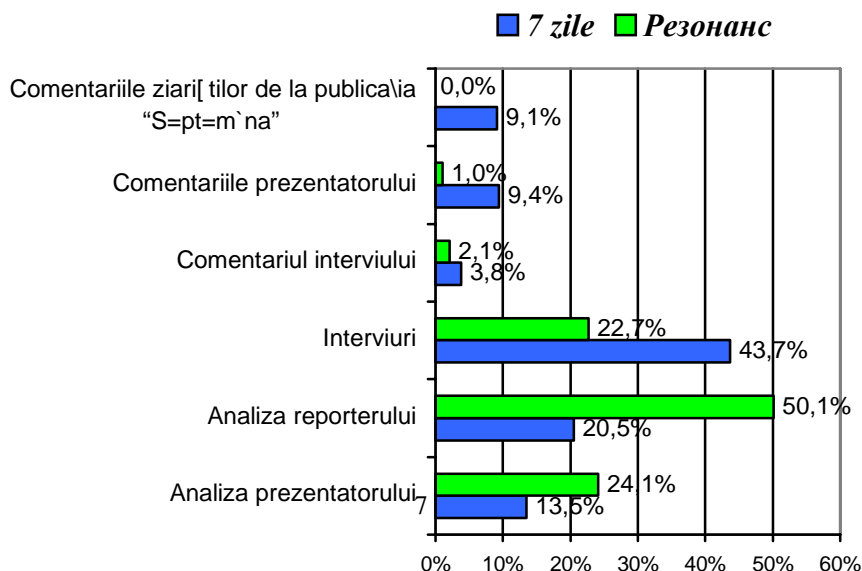
III. MONITORIZAREA EMISIUNILOR

1. STRUCTURA EMISIUNILOR

Tabelul 1 Structura emisiunilor - Durate

STRUCTURA	7 zile	Резонанс
Analiza prezentatorului	13,5%	24,1%
Analiza reporterului	20,5%	50,1%
Interviuri	43,7%	22,7%
Comentariul interviului	3,8%	2,1%
Comentariile prezentatorului	9,4%	1,0%
Comentariile ziari[tilor de la publica\ia "S=pt=m`na"	9,1%	-

Graficul 1 Structura emisiunilor - Durate

Criteriile *Analiza prezentatorului* [i *Comentariile prezentatorului* reprezintă durata timpului în care prezentatorul vorbește în studio. La emisiunea *7zile* nu apare nici un reporter, toate imaginile sunt comentate exclusiv de prezentator. Acestea au fost incluse în criteriul *Analiza reporterului*. În emisiunile *Резонанс*, la criteriul *Analiza reporterului*, au fost incluse atât imaginile comentate de prezentator, cât și cele comentate de reporteri, care au deținut majoritatea.

Structura emisiunilor este subcapitolul care reflectă deosebiri esențiale dintre emisiunile *7zile* [i *Резонанс*:

- *Comentariile prezentatorului* au acumulat duratele pe parcursul c=ora prezentatorul mai mult emite teorii general-umane decât analizează aspecte concrete ale problemei dezbătute. Pe parcursul a circa 9% din durata emisiunii *7zile*, prezentatorul se plasează mai mult în rol de meditator decât de analist, iar telespectatorii sunt transpuși din situația cetățeanului care se informează în rol de elev. În cazul emisiunii *Резонанс*, durata unor astfel de comentarii este del%.
- În emisiunea *7zile* mai are loc o situație similară de transpunere de roluri. În timpul campaniei electorale parlamentare din primăvara anului '98, ziaristul publicațiilor *С=pt=m=na/Momentul* Vsevolod Ciornei apărea frecvent în diferite emisiuni care nu aveau caracter electoral (ex. emisiunea *Telematinal*, când era condus de actualul realizator al emisiunii *7zile* Ion Gonă). Scopul era de a-l face familiar publicului. Monitorizând campania electorală, Centrul CIVIS a înregistrat momentul când pe data de 30 ianuarie, în cadrul emisiunii *O seară cu noi*, la ora 17 și 20 min. actorul în cauză a făcut publicitate electorală pentru Blocul electoral MpMDP pe parcursul a 6 minute în împrejurări lipsite de context electoral. În 5 din 10 emisiuni *7zile*, monitorizate în perioada 20 septembrie - 22 noiembrie, Vsevolod Ciornei a fost prezentat ca *Analist politic*, acordându-i-se un spațiu total de 24 minute. În ultima din emisiunile monitorizate, un alt ziarist de la publicația *С=pt=m=na* a fost prezentat ca *Analist economic*. În special în cazul ziaristului Ciornei, prezentatorul emisiunii *7zile* se străduie să confere ziaristului de la *С=pt=m=na* rol de profet. Aceasta este o tehnică de manipulare a publicului care constă în faptul că editorialistul de la *С=pt=m=na/Momentul*, unele dintre cele mai pertinente publicații în cadrul ultimelor campanii electorale prezidențiale și parlamentare, este impus ca profet subconștientului maselor. Astfel, el va putea sugera oricând publicului o opinie pertinentă. În cadrul conferinței de presă organizată de Centrul CIVIS la data de 19 februarie '98 s-a atenționat asupra ilegalităților comise la TVM de Vsevolod Ciornei. Pe această cale atenționăm organele de resort că comentariile ziaristului Ciornei în cadrul emisiunii *7zile* poartă un caracter duplicitar.
- În categoria *Interviuri* au fost incluse atât duratele interviurilor cu diferiți actori politici și sociali, cât și

duratele în care aceștia vorbesc la micile ecrane cu alte ocazii. Duratele *Comentariile ziariștilor de la publicația "Șeptemna"*, care au apărut doar în cadrul emisiunii *7zile*, n-au fost încuse în categoria *Interviuri*, deoarece reprezintă o tendință aparte. Cu toate acestea, categoria *Interviuri* a emisiunii *7zile* (43,7%) are o durată aproape de două ori mai mare, comparativ cu a emisiunii *Резонанс* (22,7%).

2. TIPOLOGIA TEMELOR ABORDATE

2.1 Repertoriul general

Clasificarea temelor după domeniul de referință:

- *Relații politice interne* (teme referitoare în principal la instituțiile politice, activitatea acestora) la viața [i

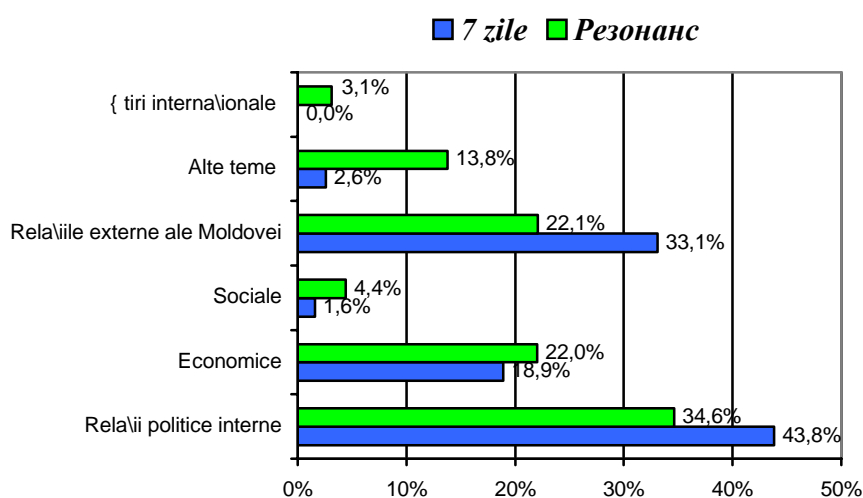
• **Economice**

- *Sociale*
- *Relațiile externe ale Moldovei*
- *Alte teme* (subiecte de interes intern, fără implicații social-politice)
- *Știri internaționale* (subiecte de actualitate internațională, cu sau fără implicații politice)

Tabelul 2 Repertoriul general - Durate

Domenii	7 zile	Резонанс
Rela\ii politice interne	43,8%	34,6%
Economice	18,9%	22,0%
Sociale	1,6%	4,4%
Rela\iile externe ale Moldovei	33,1%	22,1%
Alte teme	2,6%	13,8%
{tiri interna\ionale	-	3,1%

Graficul 2 Repertoriul general - Durate

Cele mai mari durate le au abord=rile temelor *Rela\ii politice*: 43,8% la emisiunea *7zile*, 34,6% la *Резонанс*.

La emisiunea *Резонанс* temele *Economice* (22,0%) [i cele referitoare la *Rela\ii externe* (22,1%) au avut aproximativ aceea[i durat=. }n cadrul emisiunii *7zile* temele *Rela\ii externe* (33,1%) au fost reflectate pe o durat= cu mult mai mare dec`t temele *Economice* (18,9%). De[i temele *Rela\ii externe*]n cadrul emisiunilor *Резонанс* au avut o durat= cu 11% mai mic= dec`t]n emisiunile *7zile*, temele care au avut]n centrul aten\iei rela\iile externe ale Pre[edintelui Republicii (~56,6% din 22,1%) au avut o durat= mai mic= dec`t pe parcursul emisiunii *7zile* (61,0% din 33,1%). Cu alte cuvinte, pe parcursul a 10 emisiuni aceste teme au fost reflectate pe o durat= de ~ 1 or= [i 3 minute]n cadrul emisiunilor *7zile* [i pe parcursul a ~ 35 de minute la emisiunile *Резонанс*.

Temele *Sociale* au fost reflectate pe parcursul unor durate mici at`t]n cadrul emisiunii *7zile* (1,6%), c`t [i]n cadrul emisiunii *Резонанс* (4,0%).

Temele cu subiecte f=r= implica\ii social-politice - Alte teme - au fost reflectate de emisiunea **Резонанс** (13,8%) pe parcursul unei durate de aproximativ cinci ori mai mare dec`t de emisiunea **7zile** (2,6%).

În cadrul emisiunii **Резонанс** au fost abordate și astfel de teme care pot fi considerate {tiri interna\ionale (3,1%). Ele s-au referit în special la Rusia și Ucraina.

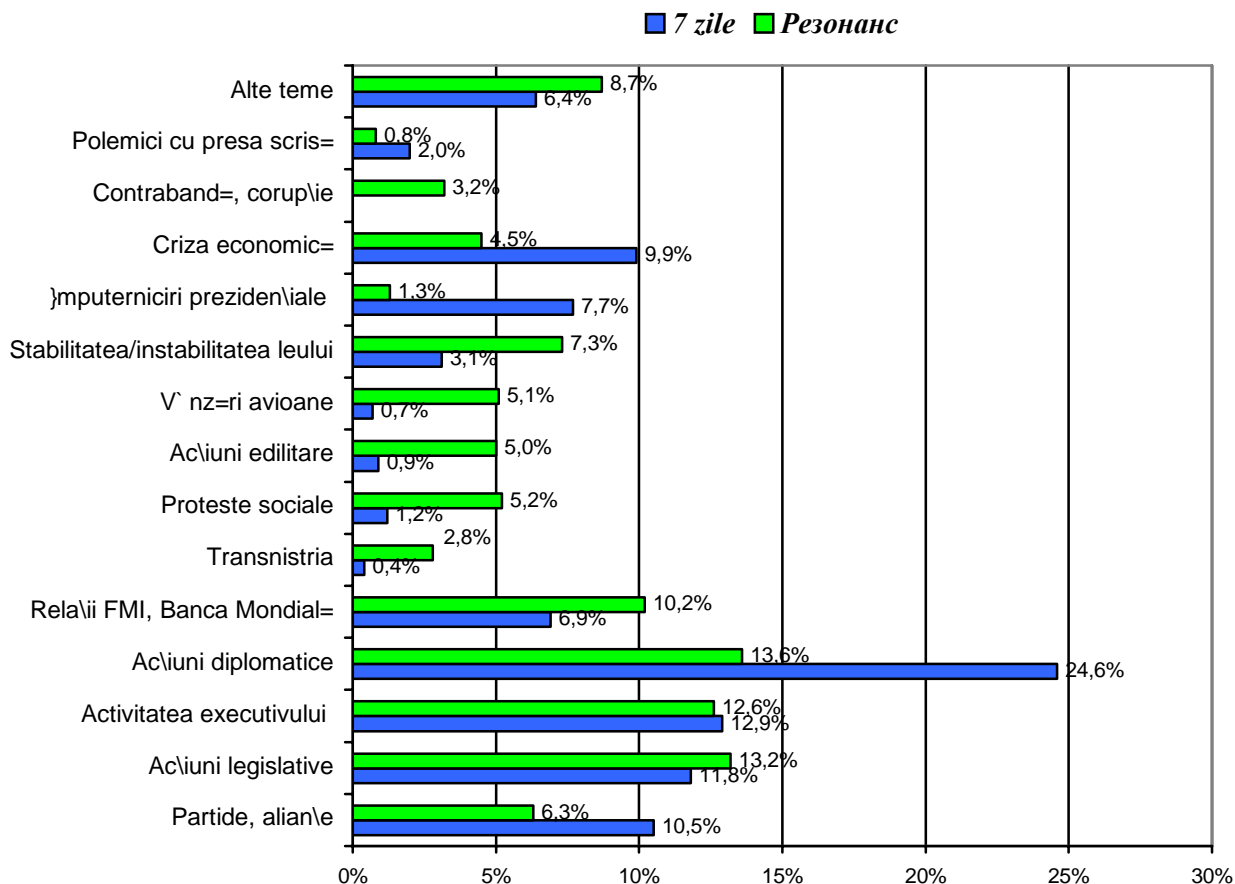
2.2 Temele agendei

Tabelul 3 Temele agendei - Durate

TEMELE AGENDEI	7 zile	Резонанс
Partide, alian\e	10,5%	6,3%
Ac\iuni legislative	11,8%	13,2%
Activitatea executivului	12,9%	12,6%
Ac\iuni diplomatice	24,6%	13,6%
Rela\ii FMI, Banca Mondial=	6,9%	10,2%
Transnistria	0,4%	2,8%
Proteste sociale	1,2%	5,2%
Ac\iuni edilitare	0,9%	5,0%
V`nz=ri avioane	0,7%	5,1%
Stabilitatea/instabili tatea leului	3,1%	7,3%
Împuterniciri preziden\iale	7,7%	1,3%
Criza economic=	9,9%	4,5%
Contraband=, corrup\ie	-	3,2%
Polemici cu presa scris=	2,0%	0,8%
Alte teme	6,4%	8,7%

Grila al=aturat= surprinde, prin durata temelor agendei, ca și prin compararea acestora, tendin\ele unei emisiuni sau ale alteia de a reflecta sau de a impune aten\iei publicului

Graficul 3 Temele agendei - Durate

Tema agendei emisiunii *Резонанс* este mai diversificat= comparativ cu a emisiunii *7zile*. Astfel de teme ca *Proteste sociale*, *Ac\iuni edilitare*, *Transnistria*, au fost abordate pe parcursul unei durate de 4-5 ori mai mare la *Резонанс* dec`t la *7zile*. Tema *Contraband=, corup\ie*, reflectat= de emisiunea *Резонанс* pe parcursul a 3,2% din durata total=, nu a fost reflectat= deloc de emisiunea *7zile*.

Temele expuse mai sus, precum [i temele la care s-a discutat cel mai mult - *Ac\iuni diplomatice*, *Activitatea executiv=*, *Ac\iuni legislative*, *Partide, alian\e* - sunt teme tradi\ionale. Dintre acestea, temele *Partide, alian\e* [i *Activitatea executiv=* prezint= un interes deosebit, de aceea ele sunt reflectate mai jos]n punctele 1.2.1 [i 1.2.2. La ambele emisiuni, cel mai mult s-a discutat pe tema *Ac\iuni diplomatice* (*7zile* - 24,6%, *Резонанс* - 13,6%). }n cadrul emisiunii *7zile* la aceast= tem= s-a discutat pe o durat= foarte mare: ¼ din durata total= de emisie. La ambele emisiuni a mai fost prioritar= tema *Ac\iuni legislative* (*7zile* - 11,8%, *Резонанс* - 13,2%).

La **7zile** au mai fost prioritare temele *Partide, alian\te* (10,5%), *Criza economic=* (9,9%) [i]*mputerniciri preziden\iale* (7,7%). La **Резонанс** - temele: *Rela\ii FMI, Banca Mondial=* (10,2%), *Alte teme* (8,7%), *Stabilitatea/instabilitatea leului* (7,3%). Un interes aparte]l reprezint= temele *V`nz=ri avioane* (5,1% din durata emisiunii **Резонанс**) [i]*mputerniciri preziden\iale* (7,7% din durata emisiunii **7zile**).

Tema *V`nz=ri avioane*. Parlamentul a creat o comisie de anchet= care, printre alte probleme, se ocup= [i de elucidarea v`nz=rilor de avioane de c`tre guvernul precedent.]n timpul uneia dintre emisiunile **Резонанс**, pe parcursul a aproape jum=tae din durata rezervat= edi\iei s-a discutat la tema *V`nz=ri avioane* f=r=]ns= s= se expun= opinia unuia dintre membrii comisiei create, care s= elucideze de ce este necesar= investigarea cazului. Toate argumentele [i interviurile au ar=tat doar de ce nu este nevoie ca problema s= fie investigat=. Prezent=m acest caz pentru a se reflecta asupra altei tehnici de manipulare, frecvent]nt`lnit= la TVM. Aceasta este o situa\ie c`nd,]n cazul unor p=reri divergente, un jurnalist dintr-o televiziune public= nu informeaz= opinia public= asupra tuturor punctelor de vedere ale p=r\ilor implicate. Totodat=,]n cazul dat este evident c= au fost ocolite anume sursele din comisia parlamentar= de anchet=, de[i]n cele 14 minute ale emisiunii rezervate la aceast= tem= ar fi fost suficient timp [i pentru aceasta.]n aceea[i sear=,]n aceea[i manier=, tema dat= a fost reluat= peste dou= ore [i]n timpul emisiunii **7zile**, pe parcursul unei perioade cu mult mai reduse de timp [i cu mai pu\ini actori politici implica\i. Pe l`ng= faptul c= contravine articolului 34 al Constitu\iei, care garanteaz= dreptul cet=\eanului la informare, tehnica de manipulare descris= este utilizat= frecvent la TVM [i duce la incapacitatea popula\iei de a judeca ra\ional chestiunile de interes public.

Tema]*mputerniciri preziden\iale*. Pe data de 8 noiembrie,]n cadrul emisiunii **7zile**, jurnalistul Valeriu Reni\=, directorul Agen\iei *BASA-press*, care este totodat= [i Pre[edintele Funda\iei neguvernamentale pentru reform= [i democra\ie *Moldova Modern=*, a explicat telespectatorilor de ce consider= c= Pre[edintele trebuie s= devin= dictator. Pe data de 13 noiembrie,]n cadrul unei conferin\te de pres=, Pre[edintele Republicii declara c= propunerile privind suplimentarea]*mputernicirilor preziden\iale* nu sunt ini\iativa pre[edintelui ci a societ=\ii. Pe data de 15 noiembrie, prezentatorul emisiunii **7zile** a declarat c= la televiziune vin mii de scrisori]n care telespectatorii]ntreab= *are \ara asta un st=p`n?*, pentru ca mai apoi consilierul preziden\ial Mihai Petrache s= vorbeasc= de *nevoia de a i se acorda pre[edintelui republicii]mputerniciri suplimentare*. La aceast= tem= s-a discutat [i]n ultima zi a monitoriz=rrii, c`nd]n rol a intrat actorul politic Vsevolod Ciornei, despre care pu\in mai sus afirmam c= are un rol duplicitar. F=c`nd o asociere]ntre aceste ac\iuni, observ=m o nou= tehnic= de manipulare, practicat= de televiziunea

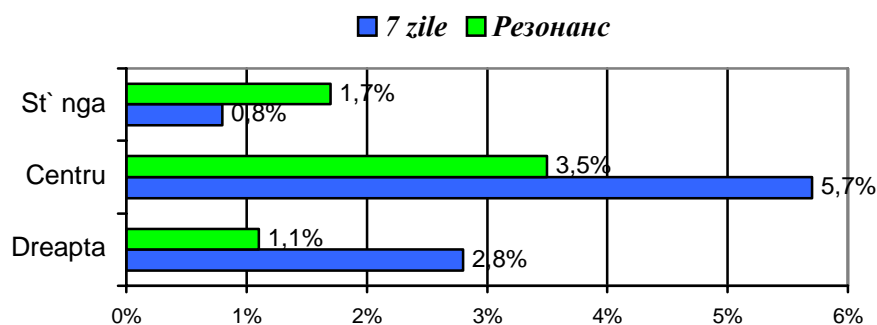
na\ional= }n colaborare cu Pre[edin\ia republicii. Actorul politic Petru Lucinschi nu cere }mputerniciri preziden\iale, domnia sa se transpune }n rol de regizor care aplic= un scenariu conform c=ruia eroul principal, Pre[edintele, este o persoan= m`ndr=, care, dac= dore[te ceva, nu cere singur=. }n acela[i timp, prezentatorul de la **7zile** informeaz= opinia public= despre faptul c= V. Reni\= consider= c= ar fi nevoie de dictatur=. Totodat=, eroul principal afirm= c= nu el consider= c= are nevoie de }mputerniciri suplimentare, ci c= astfel de ini\iative vin din societate, iar prezentatorul emisiunii **7zile** declar= c= a primit *mii de scrisori* }n care se }ntreab= dac= are \ara un *st=p`n?* pentru a crea un fond pe care problema }n cauz= s= fie abordat= de un consilier preziden\ial.

2.2.1 Forma\iunile politice }n Temele agendei

Tabelul 3.1 Forma\iunile politice }n Temele agendei - Durate

Temele agendei		7 zile	Резонанс
Forma\iuni politice	de dreapta	2,8%	1,1%
	de centru	5,7%	3,5%
	de st`nga	0,8%	1,7%

Graficul 3.1 Forma\iunile politice }n Temele agendei - Durate

}n perioada supus= monitoriz=rrii au avut loc congresele a trei forma\iuni politice: MpMDP, Partidul Rena[terii [i Conclierii din Moldova (PRCM) [i Partidul Na\ional Liberal (PNL). }n cadrul emisiunilor **7zile**, despre congresul MpMDP s-a discutat 14 minute [i 13 secunde, PRCM - 4 minute [i 50 de secunde, iar al PNL - 2 minute [i 12 secunde. }n cadrul emisiunilor **Резонанс** despre congresul MpMDP s-a discutat 4 minute [i 10 secunde, despre congresul PRCM - 2 minute [i 34 de secunde, iar al PNL - 30 secunde.

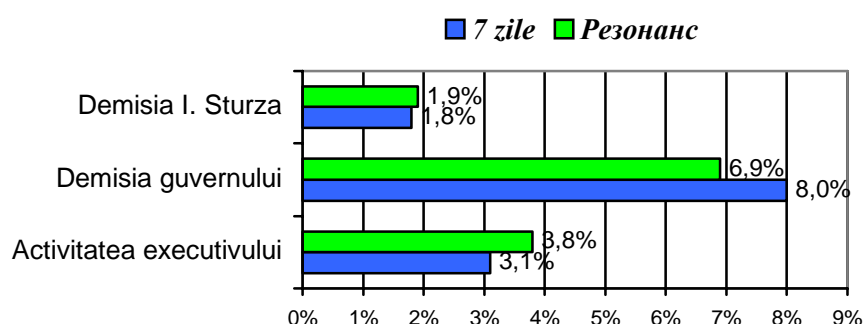
Laude la adresa unor formațiuni politice se aduc nu numai cu ocazia congreselor. Astfel, în cadrul emisiunii *Резонанс* de pe data de 20 septembrie, fiecare a fost prezentat timp de 2 minute și 40 de secunde.

2.2.2 Activitatea executivului în Temele agendei

Tabelul 3.2 Activitatea executivului în Temele agendei - Durate

Temele	7 zile	Резонанс
Activitatea executivului	3,1%	3,8%
Demisia guvernului	8,0%	6,9%
Demisia I. Sturza	1,8%	1,9%

Graficul 3.2 Activitatea executivului în Temele agendei - Durate

Temele referitoare la activitatea executivului au fost supuse unei analize separate pentru a se evidenția că în emisiunile informative de sinteză de la TVM se acordă o foarte mică atenție activității propriu-zise a executivului. Pe parcursul a 10 emisiuni, tema dată a fost abordată doar de trei ori la fiecare emisiune în parte, însumând o durată totală de 10 minute și 35 de secunde în cadrul emisiunii *Резонанс* și de 9 minute și 39 de

secunde la **7zile**. Deoarece monitorizarea a cuprins o perioadă de peste două luni, moșionea de cenzură în Parlament de PCM nu reprezintă o scuză pentru reflectarea activității executivului într-un spațiu de emisie atât de restrâns. Realizatorii emisiunilor de sinteză nu reflectă activitatea executivului pe plan intern, abordează mai mult activitatea diplomatică, ocazie cu care călătoresc în străinătate (se are în vedere plecarea realizatorului emisiunii **7zile** la New York și a realizatorului emisiunii **Резонанс** în Polonia în perioada supusă monitorizării). Astfel, tema *Acțiuni diplomatice* a fost reflectată la **7zile** pe o perioadă de 8 ori (24,6% / 3,1%) și la emisiunea **Резонанс** - de 3,6 ori (13,6% / 3,8%) mai mare decât activitatea executivului pe plan intern.

3. MEDIATIZAREA

Spre deosebire de subcapitolele 1 și 2, unde, în funcție de diferite criterii, s-a expus durata, în subcapitolul 3 reflectăm frecvența apariției diferitor agenți politici și sociali.

3.1 Agenți politici și sociali

Tabelul 4 Mediatizarea agenților politici și sociali
Frecvențe

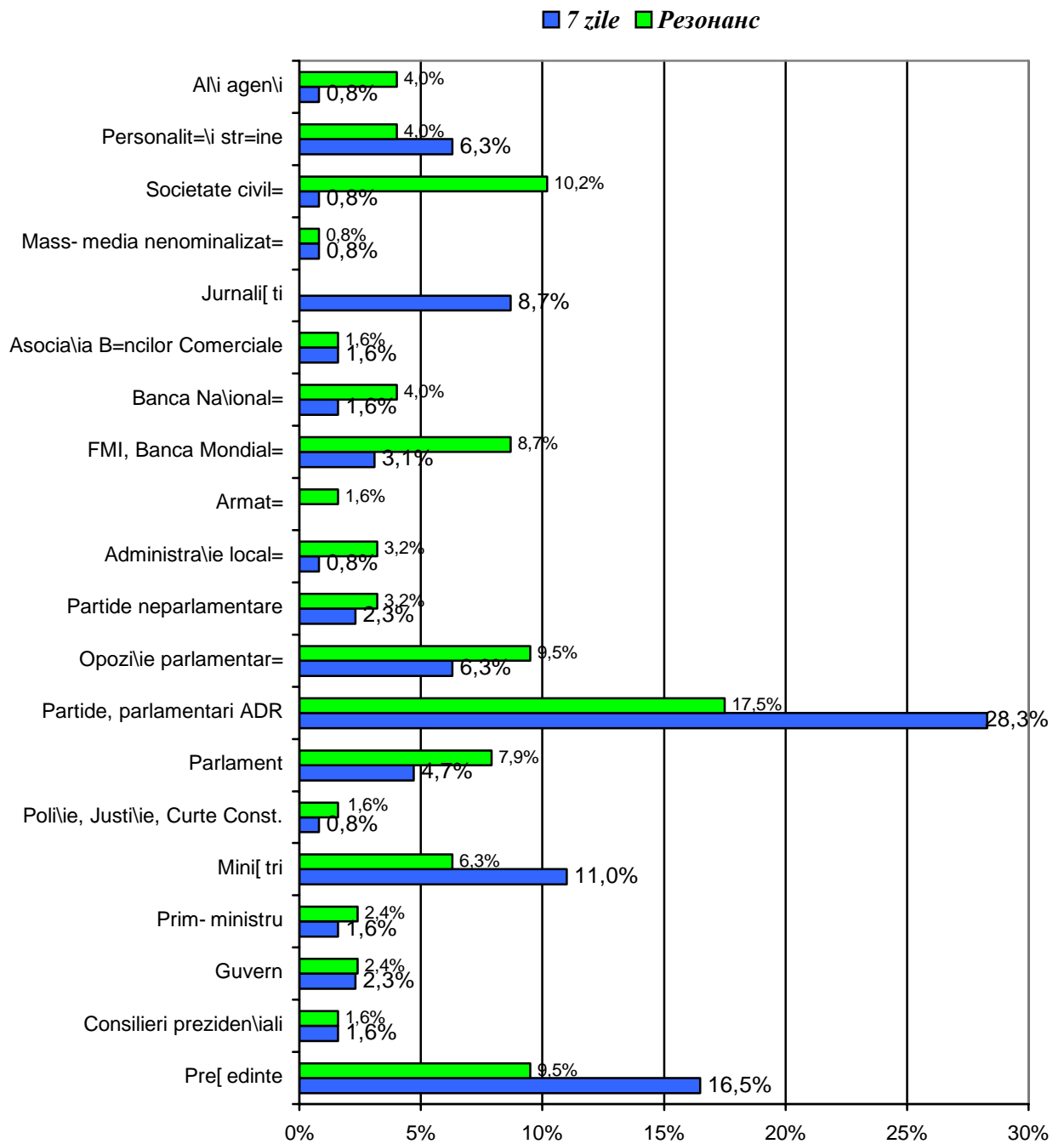
AGENȚI	7 zile	Резонанс
Președinte	16,5%	9,5%
Consilieri preșidențiali	1,6%	1,6%
Guvern	2,3%	2,4%
Prim-ministru	1,6%	2,4%
Miniștri	11,0%	6,3%
Poliție, Justiție, Curte Const.	0,8%	1,6%
Parlament	4,7%	7,9%
Partide, parlamentari ADR	28,3%	17,5%
Opoziție parlamentar=	6,3%	9,5%
Partide neparlamentare	2,3%	3,2%
Administrație local=	0,8%	3,2%
Armat=	-	1,6%
FMI, Banca Mondial=	3,1%	8,7%
Banca Național=	1,6%	4,0%
Asociația B=ncilor Comerciale	1,6%	1,6%
Jurnaliști	8,7%	-

Mass-media nenominalizat=	0,8%	0,8%
Societate civil=	0,8%	10,2%
Personalit=\i str=ine	6,3%	4,0%
Al\i agen\i	0,8%	4,0%

La categoria *Jurnali[ti* au fost incluse 6 frecven\ele ale apari\iei ziari[tilor de la publica\ia *S=pt=m`na* [i apari\ia jurnalistului Valeriu Reni\=. Totodat=,]n aceast= categorie au fost incluse [i patru cazuri]n care realizatorul emisiunii **7 zile** s-a transpus]n rol de agent al mesajului difuzat. }n unul din aceste cazuri jurnalistul Ion Gon\ a s-a autoevaluat pozitiv.

Categoria *Mass-media nenominalizat=* apare ca agent evaluat negativ la **7 zile**]n unul din *Comentariile prezentatorului* [i la **Резонанс**]n timpul unui interviu acordat de Pre[edintele Parlamentului, Dumitru Diacov. Eviden\iem aceast= situa\ie pentru a aten\iona asupra faptului c= TVM polimizeaz= cu presa scris= f=r= a nominaliza publica\ia la care se refer=. Consider=m c= o asemenea tactic= este incorect=.

Graficul 4 Mediatizarea agen\ilor politici [i sociali Frecven\ele

În calitate de agenți ai temelor abordate, cel mai des au apărut *Partide, parlamentari ADR*: 28,3% - la *7 zile* și 17,5% - la *Резонанс*. Aceiași parlamentari au fost mediatizați atât în cazurile în care mesajul se referea la activitatea partidelor, cât și atunci când se referea la activitatea parlamentului sau la alte chestiuni. Deoarece ADR este compus din 61 de deputați uniți în 3 formațiuni politice (a căror mediatizare este reflectată în Graficul 4.1. de pe p.19), pe drept cuvânt putem afirma că cel mai mediatizat a fost agentul *Președinte* (*7 zile* - 16,5%; *Резонанс* - 9,5%). La ambele emisiuni, Președintele Republicii a apărut în calitate de agent mai des decât agenții *Miniștri* și *Prim-ministru* luați împreună (*7 zile* - 12,6%; *Резонанс* - 8,7%).

Foarte pu\in au fost mediatiza\i agen\ii *Poli\ie, Justi\ie, Curte Constitu\ional=* (**7 zile** - 0,8%; **Резонанс** - 1,6%). N-a ap=rut nici o dat= \n calitate de agent Ministerul Securit=\ii, de[i \n perioada supus= monitoriz=rii \n presa scris= a ap=rut senza\ionalul r=spuns oficial al Ministerului Securit=\ii Na\ionale la interpel=rile unui grup de deputa\i \n cazul abuzului de serviciu al viceministrului Justi\iei Evghenii Socolov.

Agen\ii *Societate civil=* au ap=rut cu mult mai des la **Резонанс** (10,2%) dec\`t la **7 zile** (0,8%).

Tabelul 5 Evaluarea agen\ilor politici [i sociali
Frecven\ele

AGEN\I	7 zile			Резонанс		
	+	-	0	+	-	0
Pre[edinte	8		13	4	1	7
Consilieri presiden\iali			2			2
Guvern	1	1	1		1	2
Prim-ministru	1		1			3
Mini[tri	2	2	10			8
Poli\ie, Justi\ie, Curte Const.			1	1		1
Parlament	1	1	4	1		10
Partide, parlamentari ADR	6	2	28	7	2	13
Opozi\ie parlamentar=		5	3		4	8
Partide neparlamentare			3		1	4
Administra\ie local=				1		1
Armat=	1			1		3
FMI, Banca Mondial=		1	3		1	10
Banca Na\ional=		1	1		1	4
Asocia\ia B=ncilor Comerciale			2			2
Jurnali[ti	1		11			-
Mass-media nenominalizat=		1			1	
Societate civil=		1		1	1	11
Personalit=\i str=ine	1		7		1	4
Al\i agen\i		1			3	2
Total	22	16	89	16	17	95

Legend=:
+ evaluare pozitiv=
- evaluare negativ=
0 evaluare neutr=

Dintre to\i agen\ii politici [i sociali, \n cadrul ambelor emisiuni, cele mai multe evalu=ri negative le-a avut *Opozi\ia parlamentar=* (PCR) (**7 zile** - 5, **Резонанс** - 4). Cel mai des a fost criticat faptul c= comunitii nu s-au prezentat la [edin\ele parlamentului timp de o s=pt=m\`n=, precum [i c= au \naintat o mo\iune prin care cereau demisia Guvernului.

Cele mai multe evalu=ri pozitive le-a avut *Pre[edintele Republicii* (**7 zile** - 8) [i *Partidele, parlamentarii ADR* (**Резонанс** - 7, dintre care agen\ii MpMDP au 5 - vezi Tabelul 4.1 de pe p. 19); (**7 zile** - 6, dintre care agen\ii MpMDP au 5).

Dac= la **Резонанс** evalu=rile pozitive (16) au avut aproximativ acela[i num=r ca [i cele negative (17), atunci \n emisiunea **7 zile**

evaluările pozitive (22) au fost mai multe decât cele negative (16).

Tabelul 6 Circumstanțele mediatizării agenților politici [i sociali
Frecvențe

AGENȚI	7 zile			Резонанс		
	Uzu	Conf	Cerem	Uzu	Conf	Cere m
Președinte	5		16	3	1	8
Consilieri prezidențiali	2			2		
Guvern	1	1	1	1	2	
Prim-ministru	1	1		1	1	
Miniștri	7	4		8		
Polisie, Justiție, Curte Const.		1			2	
Parlament	5	1		8	1	
Partide, parlamentari ADR	20	9	7	11	4	8
Opoziție parlamentar=	3	4	1	3	8	1
Partide neparlamentare	2		1	1		4
Administrație local=			1	1	2	1
Armat=				2		
FMI, Banca Mondial=	4			11		
Banca Național=	1	1		2	2	1
Asociația Bencilor Comerciale	1	1			1	1
Jurnaliști	10		1			
Mass-media nenominalizat=		1			1	
Societate civil=		1		2	5	6
Personalități straine	3		5	3	1	1
Alți agenți			1	1	4	
Total	65	25	37	60	35	31

În perioada 20 septembrie - 22 noiembrie, în cadrul emisiunii **7 zile** Președintele Republicii a fost prezentat în circumstanțe ceremoniale (16), aproximativ tot de atâtea ori cât toți ceilalți agenți politici [i sociali luați împreună (18). La **Резонанс** el apare în astfel de circumstanțe cu o frecvență de două ori mai mică decât la **7 zile**.

În circumstanțe conflictuale cel mai des apar la **7 zile** Partide, parlamentari ADR (9, dintre care 5 apariții revin Partidelor parlamentarelor CDM - vezi tabelul 4.1 de pe p. 19), iar la **Резонанс** Opoziția parlamentară - (8, dintre care doar în 4 cazuri este evaluat negativ - vezi tabelul 5 de pe p.17).

În cadrul emisiunii **Резонанс**, circumstanțele ceremoniale (31) sunt mai puține decât cele conflictuale (35), iar la **7 zile** frecvența evenimentelor ceremoniale (37) este cu mult mai mare decât a celor conflictuale (25).

3.1.1 Mediatizarea partidelor, parlamentarilor [i mini[trilor ADR

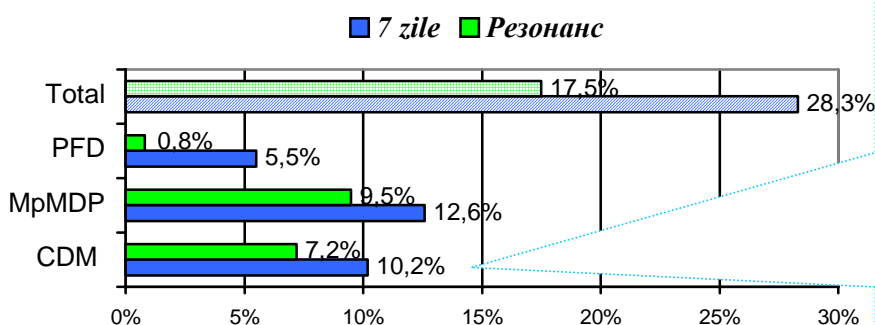
Tabelul 4.1 Mediatizarea partidelor, parlamentarilor [i a mini[trilor ADR

Frecven\e (%)

AGEN\I	Frecven\e (Total)		Evaluare*						Circumstan\e					
	7 zile	Резонанс	7 zile			Резонанс			7 zile			Резонанс		
Partide, parlamentari ADR			+	-	0	+	-	0	Uz u	Conf	Cere m	Uzu	Conf	Cerem
CDM	13 (10,2%)	9 (7,2%)		2	11	2	2	5	7	5	1	5	2	2
MpMDP	16 (12,6%)	12 (9,5%)	5		11	5		7	8	3	5	5	2	6
PFD	7 (5,5%)	1 (0,8%)	1		7			1	5	1	1	1		
Total	36 (28,3%)	22 (17,5%)	6	2	29	7	2	13	20	9	7	11	4	8
Mini[tri			7 zile			Резонанс								
CDM (N. T=b=caru)	3 (2,3%)	1 (0,8%)	1		2			1			3	1		
MpMDP	9 (7,1%)	7 (5,5%)	1		8			7	7	2		7		
PFD	2 (1,6%)	-		2						2				
Total	14 (11,0%)	8 (6,3%)	2	2	10			8	7	4	3	8		
Partide, parlamentari + Mini[tri ADR			7 zile			Резонанс								
CDM	16	10	1	2	13	2	2	6						
MpMDP	25	19	6		19	5		1						
PFD	9	1	1	2	7			1						
Gradul mediatiz=rii *:			x2	x-2	x1	x2	x-2	x1						
			CDM			11			6					
			MpMDP			31			24					
			PFD			5			1					

Legend=:
 +- evaluare pozitiv=
 -- evaluare

Graficul 4.1.1 Mediatizarea partidelor, parlamentarilor [i a mini[trilor ADR

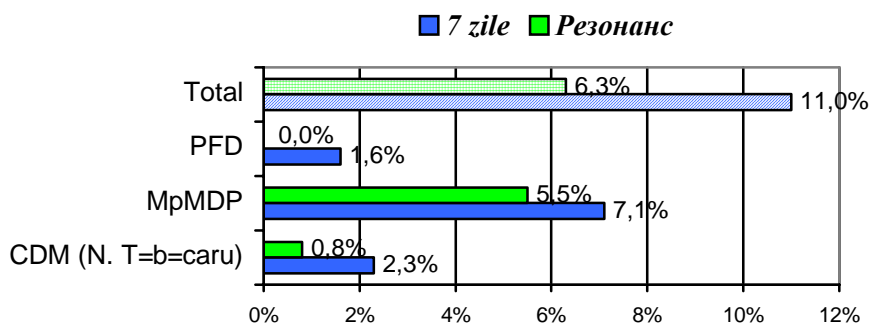

La prima vedere, Partidele, parlamentarilor CDM au ap=rut ln calitate de agen\i cu o frecven\= pu\in mai mic= ca a Partidelor, parlamentarilor MpMDP. Primii agen\i acumul\nd 10,2% la 7 zile [i 7,2% la Резонанс, iar ai doilea 12,6% la 7 zile [i 9,5% la Резонанс. Dintre aceste frecven\=e, CDM a

*Explica\ie metodologic=.

Evalu=rile negative reprezint= frecven\ a mesajelor critice aduse la adresa agen\ilor. Ele au un sens invers laudelor care s-au adus \n cazurile evalu=rilor pozitive. Pentru a afla gradul de mediatizare a forma\iunilor coali\iei de guvern=m`nt, frecven\ele evalu=rilor partidelor, parlamentarilor \i a mini[trilor au fost adunate \n func\ie de forma\iuni politice \i de evaluarea acordat=. Fiec=rei evalu=ri pozitive (+) i s-a dat plus 2 puncte, celor neutre (0) - plus 1 punct, iar celor negative (-) - minus 2 puncte. Rezultatele ob\inute reprezint= Gradul de mediatizare \i sunt expuse pentru fiecare forma\iune politic=, \n func\ie de emisiunile monitorizate, \n ultimele 3 r`nduri ale tabelului de mai sus \i \n Graficul 4.1.3 de pe p. 20 .

Graficul 4.1.2 Mediatizarea mini[trilor
Frecven\ e (%)

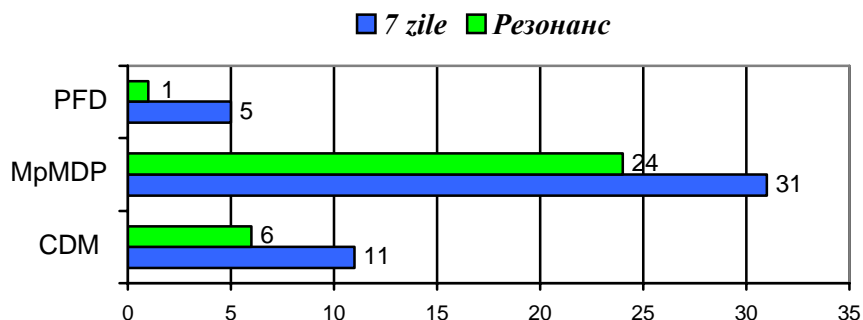

Cel mai mult au fost mediatiza\i mini[trii MpMDP (*7 zile* - 7,1%, *Rezonan\c* -5,5%) din frecven\ a total= a agen\ilor politici \i sociali). Nicolaie T=b=caru s-a aflat \n func\ia de ministru de Externe (portofoliu ce a revenit CDM) p`n= la constituirea coali\iei de guvern=m`nt, iar ex-ministrul Tudor Leanc=, reprezentant al PFD, a fost mediatizat doar cu ocazia demiterii sale. Astfel, putem concluziona c=, pe parcursul a 10 s=pt=m`ni consecutive, nici unul dintre mini[trii, care au venit la guvernare din partea CDM sau PFD \n urma constituirii coali\iei de guvern=m`nt nu a figurat \n calitate de agent al mesajelor programelor informative de sintez= de la TVM.

Graficul 4.1.3 Gradul de mediatizare a partidelor,
parlamentarilor

\i mini[trilor din ADR

Gradul de mediatizare a fost calculat \n baza frecven\elor \i a evalu=rilor lor, expuse \n Tabelul 4.1, precum \i a explica\iei metodologice

Partidele, parlamentarii [i mini[trii MpMDP au avut un grad de mediatizare (7 zile – 31, Резонанс – 24), aproape de trei ori mai mare dec`t Partidele, parlamentarii [i mini[trii CDM (7 zile – 11, Резонанс – 6) la emisiunea 7 zile [i de 4 ori mai mare la emisiunea Резонанс.

Partidele, parlamentarii [i mini[trii PFD au avut la emisiunea 7 zile un grad de mediatizare (5), de [ase ori mai mic ca a celor din MpMDP [i de dou= ori mai mic ca a celor din CDM. La Резонанс, reprezentan\ii PFD au avut o singur= apari\ie.

3.2 Actorii politici [i sociali

Tabelul 7 Actorii politici [i sociali cei mai mediatiza\i
]n perioada 20 septembrie – 22 noiembrie
 Frecven\e

ACTORI	TOTAL	7 zile	Резонанс
P. Lucinschi	52	35	18
D. Diacov	28	18	10
I. Sturza	20	13	7
V. Voronin	14	3	11
I. Ciubuc	10	6	4
M. Snegur	8	3	5
V. Matei	6	5	1
N. T=b=caru	5	4	1
L. Talmaci	5	1	4
V. Ciornei	5	5	-

Not=: s-au luat]n considerare numai actorii care au fost nominaliza\i cel pu\in de 5 ori.

Tabelul 8 Evaluările primilor cinci actori politici
Frecven\te

ACTORI	Резонанс					
	7 zile			Резонанс		
	+	-	0	+	-	0
P. Lucinschi	7		28	7	1	10
D. Diacov	6		12	5		5
I. Sturza	4		9	2		5
V. Voronin			3	1		10
I. Ciubuc	1		5			4

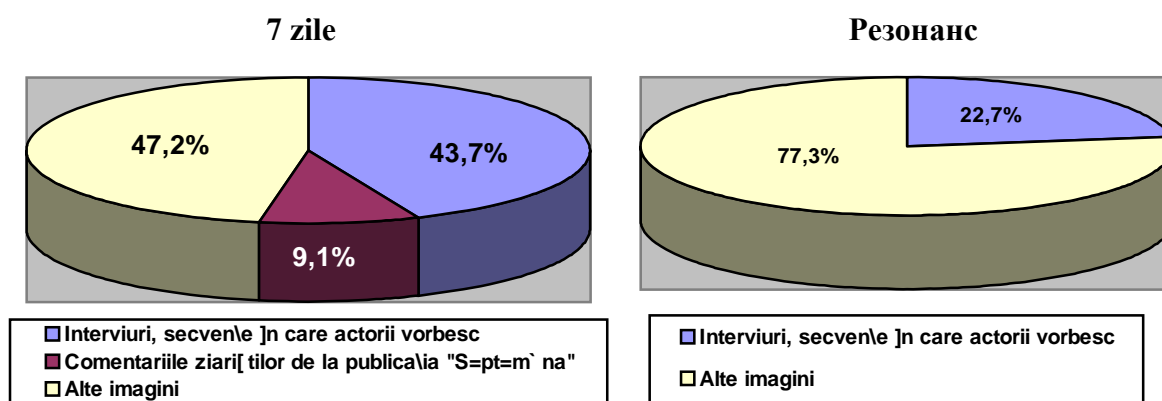
Legend=:
 + evaluare pozitiv=
 - evaluare negativ=
 0 evaluare neutr=

La ambele emisiuni, cel mai des au fost nominaliza\i actorii P. Lucinschi -]n total de 52 de ori - [i D. Diacov,]n total 28 de nominaliz=ri. Totodat=, la emisiunea **7 zile** frecven\ta nominaliz=rilor lui P. Lucinschi [i D. Diacov a fost de dou= ori mai mare dec\`t la emisiunea **Резонанс**, iar evalu=rile pozitive care au]nso\it nominaliz=rile au avut la ambele emisiuni aproximativ aceea[i frecven\= (7 - pentru Petru Lucinschi [i, media, 5,5 - pentru Dumitru Diacov).

Pe locul trei,]n func\ie de media nominaliz=rilor, se afl= Ion Sturza (]n total 20 de nominaliz=ri), care, totodat=, la emisiunea **Резонанс** a fost nominalizat de mai pu\ine ori dec\`t Vladimir Voronin.

La **Резонанс**, Vladimir Voronin a ocupat locul trei]n ordinea nominaliz=rilor.

Graficul 1.2 Ponderea duratelor interviurilor [i a secven\elor]n care actorii vorbesc
(Reluare din Graficul 1, p.7)

Tabelul 9 Distribu\ia spa\iului mediatic **Interviuri, secven\ele]n care actorii vorbesc**

	7 zile	Резонанс
--	--------	----------

CATEGORIA DE ACTORI	Frecven\ne	Durat e	Frecven\ne	Durate
Pre[edinte	12,7%	17,4%	7,3%	6,1%
Consilieri preziden\iali	3,6%	6,3%	4,9%	1,6%
Prim-ministru	5,5%	2,8%	4,9%	4,3%
CDM	12,8%	9,8%	9,7%	23,8%
MPMDP	32,7%	30,0%	31,7%	28,7%
PFD	10,95%	15,6%	2,4%	1,1%
PCM	3,6%	1,0%	9,8%	6,3%
Partide neparlamentare	3,6%	2,3%	2,4%	0,3%
Actori neangaja\i politic	14,6%	14,8%	26,8%	27,7%

În cadrul emisiunii **7 zile**, cele mai mari durate de interviuri le-au avut actorii *MpMDP* (30,0%), *Pre[edintele Republicii* (17,4%) [i actorii *PFD* (15,6%). La **Резонанс** - actorii *MpMDP* (28,7%), *Actorii neangaja\i politic* (27,7%) [i, pe urm=torul loc, cei ai *CDM* (23,8%).

Diferen\ca *Durate - Frecven\ne* arat= c= la **7 zile** cele mai lungi interviuri le-au avut *Pre[edintele Republicii*, *Consilierii preziden\iali* [i actorii *PFD*. La **Резонанс**, doar ponderea duratelor interviurilor actorilor *CDM* este mai mare, cu mult, ca a frecven\elor.

Graficul 9 Distribu\ia spa\iului mediatic *Interviuri, secven\ele*
In care actorii vorbesc

